

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุป

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และการค้นคว้าแบบอิสระตามความเป็นจริงและความคาดหวังของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 348 คน และเครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและการปฏิบัติตามบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระ ในการกำหนดหัวข้อ การพัฒนารายงานแนวคิด ในการวิจัย การพัฒนาโครงการเสนอขอทำวิจัย การขออนุมัติโครงการเสนอขอทำวิจัย การดำเนินการวิจัย การสอบปากเปล่างานวิจัยและการประเมินงานวิจัย และการเผยแพร่งานวิจัย ผู้ศึกษาได้เก็บข้อมูลด้วยตนเองได้รับแบบสอบถามคืน 348 ฉบับ (100%) และนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้ความถี่ ร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ในการกำหนดหัวข้อวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระ นักศึกษาเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาได้ปฏิบัติตนในเรื่องที่เกี่ยวกับการการกำหนดหัวข้อวิทยานิพนธ์ และการค้นคว้าแบบอิสระทุกเรื่องมากกว่าร้อยละ 50 โดยเฉพาะในการให้คำแนะนำนักศึกษาเกี่ยวกับวิธีการวิจัย การเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้พูดคุยอย่างเปิดเผยในประเด็นต่าง ๆ ของ การศึกษาและในขณะเดียวกันนักศึกษาเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระ ไม่ได้ปฏิบัติในเรื่องการวางแผนร่วมกับนักศึกษาในการหาหัวข้อ และการแนะนำวารสารวิชาการ ที่เกี่ยวข้อง กับเรื่องที่นักศึกษาจะศึกษา และนักศึกษาไม่แน่ใจว่าอาจารย์ที่ปรึกษาได้ปฏิบัติหรือไม่ในเรื่องแนะนำวารสารวิชาการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่นักศึกษาจะศึกษา และการสนับสนุนให้นักศึกษาได้ศึกษาในเรื่องที่สนใจ ส่วนบทบาทที่คาดหวัง นักศึกษามากกว่าร้อยละ 50 คาดหวังว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระปฏิบัติในทุกเรื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องให้คำแนะนำนักศึกษาเกี่ยวกับวิธีการวิจัย ส่วนปัญหาที่พบในด้านการกำหนดหัวข้อ

คืออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระขาดความรู้และประสบการณ์ในการทำวิจัยในเรื่องที่นักศึกษาทำวิจัย รวมถึงการกำหนดหัวข้อในการวิจัยไม่ชัดเจน การกำหนดหัวข้อเป็นไปตามความต้องการของอาจารย์มากกว่าความต้องการของนักศึกษา สำหรับข้อเสนอแนะควรมีการวางกรอบแนวคิดในการวิจัยให้ชัดเจน และหัวข้อในการทำการศึกษาควรเป็นไปตามความต้องการของนักศึกษา

ส่วนการพัฒนาแนวคิดในการวิจัย นักศึกษาเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระได้ปฏิบัติตนในเรื่องที่เกี่ยวกับการพัฒนาแนวคิดในการวิจัยทุกเรื่องมากกว่าร้อยละ 50 โดยเฉพาะเป็นผู้ร่วมเสนอแนะในการกำหนดกรอบแนวคิดในการทำการศึกษา และการกระตุ้นความคิดของนักศึกษาเป็นระยะในขณะเดียวกันนักศึกษาก็เห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระไม่ได้ปฏิบัติในเรื่องการจัดประชุมทางวิชาการเพื่อให้ความรู้แก่นักศึกษาในการทำการศึกษาและการจัดปฐมนิเทศแก่นักศึกษาเพื่อให้แนวคิดในการทำการศึกษา และนักศึกษาไม่แน่ใจว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระได้ปฏิบัติหรือไม่ในเรื่องการจัดประชุมทางวิชาการเพื่อให้ความรู้แก่นักศึกษาในการทำศึกษารวมทั้งการจัดปฐมนิเทศแก่นักศึกษาเพื่อให้แนวคิดในการทำการศึกษา ส่วนบทบาทที่คาดหวัง นักศึกษามากกว่าร้อยละ 50 คาดหวังว่า อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระควรจะปฏิบัติในเรื่องที่เกี่ยวกับการพัฒนารายงานแนวคิดในการวิจัยทุกเรื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องเป็นผู้ร่วมเสนอแนะในการกำหนดกรอบแนวคิดในการทำการศึกษา ปัญหาที่พบคือ นักศึกษาขาดความรู้ที่ชัดเจนในการเขียนรายงานแนวคิดในการวิจัย และเมื่อพัฒนางานวิจัยตามหัวข้อที่ได้แล้วมีการปรับแก้หลายครั้ง ข้อเสนอแนะคือ อาจารย์ที่ปรึกษาควรยกตัวอย่างการเขียนและเทคนิคการเขียนที่ถูกต้องให้แก่นักศึกษา และเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นพร้อมทั้งมีการพัฒนาการวิจัยอย่างเป็นระบบและมีรูปแบบเป็นมาตรฐาน

สำหรับการพัฒนาโครงการเสนอขอทำวิทยานิพนธ์ นักศึกษาเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระได้ปฏิบัติตนในเรื่องที่เกี่ยวกับการพัฒนาแนวคิดในการวิจัยทุกเรื่องมากกว่าร้อยละ 50 โดยเฉพาะการจัดสอบหัวข้อ โครงร่างวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระก่อนนำเสนอคณะ และการปรับปรุงแก้ไข โครงร่างวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าของนักศึกษา ก่อนเสนอขอทำการศึกษา ในขณะเดียวกันนักศึกษาก็เห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระไม่ได้ปฏิบัติในเรื่องการกำหนดตารางนัดหมายการส่งงานก่อนการเสนอหัวข้อ และการจัดสอบหัวข้อ โครงร่างฯ ก่อนนำเสนอคณะ และนักศึกษาไม่แน่ใจว่า อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระได้ปฏิบัติหรือไม่ในเรื่องของการมีความรู้ในเรื่องรูปแบบการศึกษาตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด และการให้คำแนะนำนักศึกษาในการเสนอ

ขอทำการศึกษาที่มีความทันสมัยและตรงกับสาขาวิชาและการแนะนำขั้นตอน หลักการ และวิธีการศึกษาให้แก่นักศึกษา ส่วนบทบาทที่คาดหวัง นักศึกษามากกว่าร้อยละ 50 คาดหวังว่า อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระควรจะปฏิบัติในเรื่องที่เกี่ยวกับการพัฒนาโครงการเสนอขอทำวิจัยทุกเรื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระควรมีความรู้เกี่ยวกับขั้นตอน หลักการ และวิธีดำเนินการศึกษา ปัญหาที่พบคือ นักศึกษาไม่เข้าใจรูปแบบการนำเสนอโครงการขอทำวิจัย และนักศึกษาไม่ทราบขั้นตอน กฎระเบียบ ข้อบังคับ รวมทั้งระยะเวลาในการกำหนดส่งงาน ข้อเสนอแนะคือ อาจารย์ควรให้ความสนใจต่อนักศึกษาและให้เวลาแก่นักศึกษาในการให้คำแนะนำและตรวจสอบงานวิจัยให้มากขึ้น

ขณะที่การขออนุมัติโครงการเสนอขอทำวิจัย ตามบทบาทที่เป็นจริง นักศึกษา มีความเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระได้ปฏิบัติตนในเรื่องที่เกี่ยวกับด้านการขออนุมัติโครงการเสนอขอทำวิจัยทุกเรื่องมากกว่าร้อยละ 50 โดยเฉพาะการให้คำปรึกษาในการขอเสนอโครงการทำการศึกษาและการให้คำแนะนำนักศึกษาในการวางแผนดำเนินการขออนุมัติโครงการเสนอ ขอทำการศึกษา ในขณะที่เดียวกันนักศึกษาเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระ ไม่ได้ปฏิบัติในเรื่องการติดตามการเสนอขออนุมัติโครงการทำการศึกษาในการประชุมพิจารณาของคณะฯ และการติดตามการเสนอขออนุมัติโครงการทำการศึกษาในการประชุมพิจารณาของสาขาวิชา และนักศึกษาไม่แน่ใจว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระ ได้ปฏิบัติหรือไม่ในเรื่องการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามข้อบังคับ รวมทั้งการให้ความสำคัญกับการควบคุมการทำการศึกษาให้เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ส่วนบทบาทที่คาดหวัง นักศึกษามากกว่าร้อยละ 50 คาดหวังว่า อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระควรจะปฏิบัติในเรื่องที่เกี่ยวกับการขออนุมัติโครงการเสนอขอทำวิจัยทุกเรื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการให้คำแนะนำนักศึกษาในการวางแผนดำเนินการขออนุมัติโครงการเสนอขอทำการศึกษาและการให้คำปรึกษาในการขอเสนอโครงการทำการศึกษา ปัญหาที่พบคือขั้นตอนในการอนุมัติให้ทำการศึกษามีความล่าช้า ข้อเสนอแนะคือ ลดขั้นตอนที่ไม่สำคัญออกไปเพื่อให้เวลาน้อยลง และมีผู้อนุมัติให้ทำการวิจัยได้มากกว่า 1 คน

สำหรับการดำเนินการวิจัย ตามบทบาทที่เป็นจริง นักศึกษาเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระได้ปฏิบัติตนในเรื่องที่เกี่ยวกับการดำเนินการวิจัยทุกเรื่องมากกว่าร้อยละ 50 โดยเฉพาะการพิจารณาให้ความเห็นชอบการตรวจสอบงานการศึกษา (Defend) ของนักศึกษาต่อหัวหน้าภาควิชา และปราศจากความมีอคติกับนักศึกษา ในขณะที่เดียวกันนักศึกษาเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระไม่ได้ปฏิบัติในเรื่องการช่วยหา

แหล่งทุนสนับสนุนการศึกษาให้แก่นักศึกษา และการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือและนักศึกษาไม่แน่ใจว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระได้ปฏิบัติหรือไม่ ในเรื่องการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือและการตรวจสอบเครื่องมือ ส่วนบทบาทที่คาดหวัง นักศึกษามากกว่าร้อยละ 50 คาดหวังว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระ ควรจะปฏิบัติในเรื่องที่เกี่ยวกับการดำเนินการวิจัยทุกเรื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการปราศจาก ความมือคดกับนักศึกษาและการเอาใจใส่และการอุทิศเวลาให้กับนักศึกษา ปัญหาที่พบคือ อาจารย์ ไม่มีเวลาให้แก่ศึกษาในการแก้ไขงานวิจัย และอาจารย์มีนักศึกษาในความควบคุมมาก ข้อเสนอแนะคือ อาจารย์ควรให้เวลาในการทำการศึกษาร่วมกับนักศึกษาให้มากขึ้น และควรมีการ แก้ไข ฤดู ระเบียบ ข้อบังคับ ในการให้สิทธิอาจารย์ที่ปรึกษาสามารถควบคุมดูแลนักศึกษา ได้มากกว่านี้

ส่วนการสอบปากเปล่างานวิจัยและการประเมินงานวิจัยตามบทบาทที่เป็นจริง นักศึกษามีความเห็นว่ายอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระได้ปฏิบัติในเรื่อง ที่เกี่ยวกับการสอบปากเปล่างานวิจัยและการประเมินงานวิจัยทุกเรื่องมากกว่าร้อยละ 50 โดยเฉพาะเป็นกรรมการร่วมในการสอบ (Defend) ของนักศึกษา และช่วยเหลือนักศึกษาในการ พัฒนางานการศึกษาให้มีเนื้อหาครบถ้วนและมีความเหมาะสมที่จะสอบ ในขณะเดียวกันนักศึกษา เห็นว่ายอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระไม่ได้ปฏิบัติในเรื่องการเปิดโอกาส ให้นักศึกษาได้ระบายความรู้สึกวิตกกังวลในขั้นตอนการสอบการศึกษาและการชี้แจงให้นักศึกษา รับทราบเกี่ยวกับความคาดหวังของคณะกรรมการสอบ รวมทั้งการให้คำแนะนำเกี่ยวกับ กระบวนการขอสอบงานการศึกษา และนักศึกษาไม่แน่ใจว่ายอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และ การค้นคว้าแบบอิสระได้ปฏิบัติหรือไม่ในเรื่องให้คำแนะนำเกี่ยวกับกระบวนการขอสอบ งานการศึกษาและการชี้แจงให้นักศึกษารับทราบเกี่ยวกับความคาดหวังของคณะกรรมการสอบ ส่วนบทบาทที่คาดหวัง นักศึกษามากกว่าร้อยละ 50 คาดหวังว่ายอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และ การค้นคว้าแบบอิสระควรจะปฏิบัติในเรื่องที่เกี่ยวกับการสอบปากเปล่างานวิจัยและการประเมิน งานวิจัยทุกเรื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการเป็นกรรมการร่วมในการสอบ (Defend) ของ นักศึกษา ปัญหาที่พบคือ คณะกรรมการสอบไม่ได้ดูงานวิจัยของนักศึกษาก่อนที่จะทำการสอบ นักศึกษา และใช้เวลาในการสอบนานเกินไป ข้อเสนอแนะคือ อาจารย์ควรเสียสละเวลาในการสอบ งานวิจัยของนักศึกษา และมีตารางกำหนดการสอบที่ชัดเจน

ในการเผยแพร่งานวิจัย นักศึกษาเห็นว่ายอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้า แบบอิสระได้ปฏิบัติในเรื่องที่เกี่ยวกับการเผยแพร่งานวิจัยงานวิจัยทุกเรื่องมากกว่าร้อยละ 50 โดยเฉพาะมีความรู้เกี่ยวกับแหล่งหรือช่องทางเผยแพร่ผลงานของนักศึกษา และตรวจสอบปรับแก้

ผลงานการศึกษาก่อนนำเผยแพร่ ในขณะที่เดียวกันนักศึกษาเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระไม่ได้ปฏิบัติในเรื่องให้คำปรึกษาในการตีพิมพ์ผลงานในวารสารทางวิชาการ และนำผลงานของนักศึกษาเผยแพร่ที่ประชุมทางวิชาการ รวมทั้งการส่งเสริมให้นักศึกษาสามารถส่งผลงานไปพิจารณาตีพิมพ์เผยแพร่ และนักศึกษาไม่แน่ใจว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระได้ปฏิบัติหรือไม่ในเรื่องนำผลงานของนักศึกษาเผยแพร่ที่ประชุมทางวิชาการ และการส่งเสริมให้นักศึกษาสามารถส่งผลงานไปพิจารณาตีพิมพ์เผยแพร่ ส่วนบทบาทที่คาดหวัง นักศึกษามากกว่าร้อยละ 50 คาดหวังว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระควร จะปฏิบัติในเรื่องที่เกี่ยวกับการเผยแพร่งานวิจัยทุกเรื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการมีความรู้เกี่ยวกับแหล่งหรือช่องทางที่จะเผยแพร่ผลงานของนักศึกษามีปัญหาที่พบคือ การเผยแพร่งานวิจัย ให้เฉพาะบางสาขาวิชาเผยแพร่ได้เท่านั้น และขาดงบประมาณในการจัดทำและการเผยแพร่งานวิจัย ข้อเสนอแนะคือ ควรหางบประมาณหรือจัดตั้งงบประมาณสนับสนุนให้แก่นักศึกษาในการเผยแพร่งานวิจัย รวมทั้งควรมีการแนะนำและเชิญชวนให้นักศึกษาเผยแพร่งานวิจัยของตนเอง และขยาย ผลการวิจัยให้เพิ่มมากขึ้น

อภิปรายผล

ผลของการศึกษาในครั้งนี้ ทำให้ทราบความคิดเห็นของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เกี่ยวกับบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระที่ได้ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระควรปฏิบัติมากในด้านการกำหนดหัวข้อวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระ การพัฒนารายงานแนวคิดในการวิจัย การพัฒนาโครงการเสนอขอทำวิจัย การขออนุมัติโครงการเสนอขอทำวิจัย การดำเนินการวิจัย การสอบปากเปล่างานวิจัยและการประเมินงานวิจัย และการเผยแพร่งานวิจัย จึงขออภิปรายในรายละเอียดดังนี้

ในการกำหนดหัวข้อวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระ ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระ จากการศึกษาพบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระได้ปฏิบัติในการกำหนดหัวข้อวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระมากกว่าร้อยละ 50 ในเรื่องที่อาจารย์มีความรู้และประสบการณ์ในเรื่องที่นักศึกษาจะทำการศึกษา แนะนำเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับในการทำวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระ แนะนำเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเลือกหัวข้อ แนะนำวิธีการเลือกหัวข้อที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในอนาคต วางแผนร่วมกับนักศึกษาในการหาหัวข้อ แนะนำวารสารวิชาการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่นักศึกษา จะศึกษาชี้ให้นักศึกษามองเห็นทางเลือกในการหาหัวข้อ เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้พูดคุยอย่าง

เปิดเผยในประเด็นต่าง ๆ ของการศึกษา รับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา สนับสนุนให้นักศึกษา ได้ศึกษาในเรื่องที่สนใจ และให้คำแนะนำนักศึกษาเกี่ยวกับวิธีการวิจัย ซึ่งตรงกับ สุกัลลักษณ์ ล้อมลาย และศศิธร ไทยรินทร์ (2541) ซึ่งได้ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัย เชียงใหม่ ต่อการแนะนำ ควบคุม และให้การปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาควรมีประสบการณ์ในการวิจัย มีความรู้ความสามารถและแนะนำในเรื่อง ที่นักศึกษามีความถนัด และควรมีประสบการณ์ในการวิจัยมาก่อน อาจารย์ต้องให้คำปรึกษาแนะนำ เกี่ยวกับระเบียบที่เกี่ยวข้องกับวิทยานิพนธ์ได้เป็นอย่างดี ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา และ เมื่อพิจารณาถึงความคาดหวังของนักศึกษาแล้ว นักศึกษามีความคาดหวังให้อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระปฏิบัติภารกิจ ด้านการกำหนดหัวข้อวิทยานิพนธ์และ การค้นคว้าแบบอิสระในทุกเรื่องมากกว่าร้อยละ 50 โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องให้คำแนะนำนักศึกษา เกี่ยวกับวิธีการวิจัย ซึ่งนักศึกษามีความคาดหวังถึงร้อยละ 91.38 และในเรื่องการมีความรู้และ ประสบการณ์ในเรื่องที่นักศึกษาจะทำการศึกษาร้อยละ 90.23 ซึ่งเหมือนกับ ปราณี หะชัน (2542) พบว่า บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาด้านวิชาการอาจารย์ที่ปรึกษาได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการ แสวงหาความรู้ และการยอมรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา

ส่วนการพัฒนารายงานแนวคิดในการวิจัย นักศึกษาเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และการค้นคว้าแบบอิสระได้ปฏิบัติตนในเรื่องที่เกี่ยวกับการพัฒนาแนวคิดในการวิจัยทุกเรื่อง มากกว่าร้อยละ 50 โดยเฉพาะเป็นผู้ร่วมเสนอแนะในการกำหนดกรอบแนวคิดในการทำการศึกษ และการกระตุ้นความคิดของนักศึกษาเป็นระยะในขณะเดียวกันนักศึกษามองเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระไม่ได้ปฏิบัติและนักศึกษาไม่แน่ใจว่าอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระได้ปฏิบัติหรือไม่ในเรื่องการจัดประชุมทางวิชาการเพื่อให้ ความรู้แก่นักศึกษาในการทำการศึกษารวมทั้งการจัดปฐมนิเทศแก่นักศึกษาเพื่อให้แนวคิดในการ ทำการศึกษาส่วนบทบาทที่คาดหวัง นักศึกษามากกว่าร้อยละ 50 คาดหวังว่า อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระควรจะปฏิบัติในเรื่องที่เกี่ยวกับการพัฒนารายงานแนวคิด ในการวิจัยทุกเรื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องเป็นผู้ร่วมเสนอแนะในการกำหนดกรอบแนวคิด ในการทำการศึกษา ซึ่งมีความสัมพันธ์กับ จิรพันธ์ เครือสาร (2545) พบว่า ด้านการให้คำปรึกษา ด้านวิชาการ คือ การกระตุ้นให้นักศึกษากำหนดเป้าหมายการศึกษาของตนเอง และให้คำปรึกษา ด้านการปรับปรุงการเรียนให้ดีขึ้น และ จิรภรณ์ พรหมทอง (2546) พบว่า การกำหนดขอบเขตของ การศึกษาวิจัย นักศึกษาประสบปัญหาในระดับปานกลาง คือ การวางกรอบขอบเขตการศึกษาวิจัย ให้ตรงกับประเด็นที่ต้องการรวมทั้งการจำกัดวงปัญหาให้อยู่ในขอบเขตและในตัวแปรที่ต้องการศึกษา

สำหรับการพัฒนาโครงการเสนอขอทำวิจัย นักศึกษาเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระได้ปฏิบัติตนในเรื่องที่เกี่ยวกับการพัฒนาแนวคิดในการวิจัยทุกเรื่องมากกว่า ร้อยละ 50 โดยเฉพาะการจัดสอบหัวข้อ โครงร่างวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระก่อนนำเสนอคณะ และการปรับปรุงแก้ไข โครงร่างวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าของนักศึกษาก่อนเสนอขอทำการศึกษา ในขณะที่เดียวกันนักศึกษามองเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระไม่ได้ปฏิบัติในเรื่องการกำหนดตารางนัดหมายการส่งงานก่อนการเสนอหัวข้อ และการจัดสอบหัวข้อ โครงร่างฯ ก่อนนำเสนอคณะ และนักศึกษาไม่แน่ใจว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระได้ปฏิบัติหรือไม่ในเรื่องของการมีความรู้ในเรื่องรูปแบบการศึกษาตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด และการให้คำแนะนำนักศึกษาในการเสนอขอทำการศึกษาที่มีความทันสมัยและตรงกับสาขาวิชา และการแนะนำขั้นตอน หลักการ และวิธีการศึกษาให้แก่ นักศึกษา ส่วนบทบาทที่คาดหวัง นักศึกษามากกว่าร้อยละ 50 คาดหวังว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระควรจะปฏิบัติในเรื่องที่เกี่ยวกับการพัฒนาโครงการเสนอขอทำวิจัยทุกเรื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระควรมีความรู้เกี่ยวกับขั้นตอน หลักการ และวิธีดำเนินการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ นิรมล เกตุวงศ์ (2543) พบว่า ความต้องการในการให้คำปรึกษาของอาจารย์ในความคิดเห็นของนักศึกษาส่วนใหญ่มีความต้องการให้มีการจัดตารางเวลาในการให้บริการให้คำปรึกษา

ขณะที่การขออนุมัติโครงการเสนอขอทำวิจัย ตามบทบาทที่เป็นจริง นักศึกษามีความเห็นเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระได้ปฏิบัติตนในเรื่องที่เกี่ยวกับการขออนุมัติโครงการเสนอขอทำวิจัยทุกเรื่องมากกว่าร้อยละ 50 โดยเฉพาะการให้คำปรึกษาในการขอเสนอโครงการทำการศึกษาและการให้คำแนะนำนักศึกษาในการวางแผนดำเนินการขออนุมัติโครงการเสนอขอทำการศึกษา ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามข้อบังคับ ในขณะที่เดียวกันนักศึกษามองเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระไม่ได้ปฏิบัติในเรื่องการติดตามการเสนอขออนุมัติโครงการทำการศึกษาในการประชุมพิจารณาของคณะ และการติดตามการเสนอขออนุมัติโครงการทำการศึกษาในการประชุมพิจารณาของสาขาวิชา และนักศึกษาไม่แน่ใจว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระได้ปฏิบัติหรือไม่ในเรื่องการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามข้อบังคับ และนักศึกษามากกว่าร้อยละ 50 คาดหวังให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระควรปฏิบัติในเรื่องที่เกี่ยวกับการขออนุมัติโครงการเสนอขอทำวิจัยทุกเรื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการให้คำแนะนำนักศึกษาในการวางแผนดำเนินการขออนุมัติโครงการเสนอขอทำการศึกษาและการให้คำปรึกษาในการขอเสนอโครงการทำการศึกษา ซึ่งสัมพันธ์กับ เลขา กบิลสิงห์ (2544) พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษามีบทบาทในการ

ให้คำปรึกษาด้านวิชาการ โดยการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการเรียน และการแก้ไขปัญหาทางการเรียน

สำหรับการดำเนินการวิจัย ตามบทบาทที่เป็นจริง นักศึกษาเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระได้ปฏิบัติตนในเรื่องที่เกี่ยวกับการดำเนินการวิจัยทุกเรื่องมากกว่าร้อยละ 50 โดยเฉพาะการพิจารณาให้ความเห็นชอบการจัดสอบงานการศึกษา (Defend) ของนักศึกษาต่อหัวหน้าภาควิชา และการปราศจากความมือดคิกับนักศึกษา ในขณะเดียวกัน นักศึกษาเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระไม่ได้ปฏิบัติในเรื่องการช่วยเหลือแหล่งทุนสนับสนุนการศึกษาให้แก่นักศึกษา และนักศึกษาไม่แน่ใจว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระได้ปฏิบัติหรือไม่ในเรื่องการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือและการตรวจสอบเครื่องมือ ส่วนบทบาทที่คาดหวัง นักศึกษามากกว่าร้อยละ 50 คาดหวังว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระควรจะปฏิบัติในเรื่องที่เกี่ยวกับการดำเนินการวิจัยทุกเรื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการปราศจากความมือดคิกับนักศึกษาและการเอาใจใส่และการอุทิศเวลาให้กับนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จงกลณี มณีเดช (2544) พบว่าปัญหาทางด้านการให้คำปรึกษา นักศึกษามีเวลาว่างไม่ตรงกับอาจารย์ที่ปรึกษา และไม่รู้เวลาว่างของอาจารย์ที่ปรึกษาเพราะอาจารย์ไม่มีปฏิทินนัดหมาย นักศึกษามีสิทธิเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษาไม่เท่าเทียมกัน ไม่ได้ได้รับความเอาใจใส่จากอาจารย์ที่ปรึกษา เช่นเดียวกับ ดวงใจ ดิยวลีย์ (2543) พบว่า อาจารย์มีเวลาในการให้คำแนะนำแก่นักศึกษาน้อยลงและเป็นปัญหาอย่างมากกับงานอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รวมทั้ง จิตราภรณ์ อุตตโม และคณะ (2541) พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระไม่มีเวลาให้คำปรึกษาและแนะนำในการวิจัย ซึ่งนักศึกษาต้องการทำวิจัยเป็นและรู้วิธีวิจัยที่ดี และ สิริรัตน์ คุณจักร (2539) พบว่า ปัจจัยส่วนที่สนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์ ได้แก่ เวลาในการให้คำปรึกษาและการให้กำลังใจจากอาจารย์ที่ปรึกษา ความต่อเนื่องในการทำวิทยานิพนธ์และการบริหารเวลา งบประมาณในการทำวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยในการทำวิทยานิพนธ์ ขั้นตอนการค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ การตรวจคำผิดและการพิมพ์วิทยานิพนธ์ แหล่งข้อมูล ความร่วมมือของกลุ่มตัวอย่าง และใช้เวลาในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ส่วนการสอบปากเปล่างานวิจัยและการประเมินงานวิจัย ตามบทบาทที่เป็นจริง นักศึกษามีความเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระได้ปฏิบัติตนในเรื่องที่เกี่ยวกับการสอบปากเปล่างานวิจัยและการประเมินงานวิจัยทุกเรื่องมากกว่าร้อยละ 50 โดยเฉพาะเป็นกรรมการร่วมในการสอบ (Defend) ของนักศึกษา และช่วยสร้างความมั่นใจแก่นักศึกษาในการสอบงานการศึกษา ในขณะเดียวกันนักศึกษามองเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

และการค้นคว้าแบบอิสระไม่ได้ปฏิบัติในเรื่องการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ระบายความรู้สึกวิตกกังวลในขั้นตอนการสอบการศึกษา และนักศึกษาไม่แน่ใจว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระได้ปฏิบัติหรือไม่ในเรื่องให้คำแนะนำเกี่ยวกับกระบวนการขอสอบงานการศึกษาและการชี้แจงให้นักศึกษารับทราบเกี่ยวกับความคาดหวังของคณะกรรมการสอบ ส่วนบทบาทที่คาดหวัง นักศึกษามากกว่าร้อยละ 50 คาดหวังว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระควรจะปฏิบัติในเรื่องที่เกี่ยวกับการสอบปากเปล่างานวิจัยและการประเมินงานวิจัยทุกเรื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการเป็นกรรมการร่วมในการสอบ (Defend) ของนักศึกษา

ในการเผยแพร่งานวิจัย นักศึกษาเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระได้ปฏิบัติตนในเรื่องที่เกี่ยวกับการเผยแพร่งานวิจัยงานวิจัยทุกเรื่องมากกว่าร้อยละ 50 โดยเฉพาะมีความรู้เกี่ยวกับแหล่งหรือช่องทางเผยแพร่ผลงานของนักศึกษา และตรวจสอบปรับแก้ผลงานการศึกษาก่อนนำเผยแพร่ ในขณะที่เดียวกันนักศึกษาเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระไม่ได้ปฏิบัติและไม่แน่ใจว่าได้ปฏิบัติหรือไม่ในเรื่องนำผลงานของนักศึกษาเผยแพร่ที่ประชุมทางวิชาการ และการส่งเสริมให้นักศึกษาสามารถส่งผลงานไปพิจารณาตีพิมพ์เผยแพร่ ส่วนบทบาทที่คาดหวัง นักศึกษามากกว่าร้อยละ 50 คาดหวังว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระควรจะปฏิบัติในเรื่องที่เกี่ยวกับการเผยแพร่งานวิจัยทุกเรื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการมีความรู้เกี่ยวกับแหล่งหรือช่องทางที่จะเผยแพร่ผลงานของนักศึกษา

โดยสรุป นักศึกษามีความเห็น ว่า อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระได้ปฏิบัติตามบทบาททุกด้านที่เป็นจริงน้อยกว่าบทบาทที่คาดหวังทุกด้านซึ่งตรงกับปราชญ์ หะซัน (2542) กล่าวว่า การปฏิบัติตามบทบาทที่เป็นจริงของอาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติงานได้ต่ำกว่าที่นักศึกษาคาดหวังไว้ทุกด้าน และในการปฏิบัติตามบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระทั้ง 7 ด้าน คือ ด้านการกำหนดหัวข้อวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระ การพัฒนารายงานแนวคิดในการวิจัย การพัฒนาโครงการเสนอขอทำวิจัย การขออนุมัติโครงการเสนอขอทำวิจัย การดำเนินการวิจัย การสอบปากเปล่างานวิจัยและการประเมินงานวิจัย และการเผยแพร่งานวิจัยนักศึกษาคาดหวังให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระปฏิบัติมากกว่าร้อยละ 50 ซึ่งอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ควรมีการพิจารณาทบทวนและรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษาเพื่อนำมาปรับปรุงและพร้อมกับปฏิบัติตามบทบาทที่เป็นจริงให้มากกว่านี้ ทั้งนี้เนื่องจากความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระนั้นล้วนแต่เป็นความคาดหวังที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระสามารถปฏิบัติได้เป็นส่วนมากมีเพียงส่วนน้อยเท่านั้น

ที่นักศึกษาคาดหวังแล้วอาจารย์ที่ปรึกษาไม่สามารถกระทำเองได้ เนื่องจากมีระเบียบ ข้อบังคับ ของมหาวิทยาลัย เป็นตัวกำหนดขีดจำกัดในการดำเนินการของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาการปฏิบัติตามบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระตามความเป็นจริงและความคาดหวังของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งพบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระ ปฏิบัติตามบทบาทที่เป็นจริงได้น้อยกว่าบทบาทที่นักศึกษาคาดหวังในทุกด้านนั้น ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้

1. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระ ควรเป็นผู้ที่มีความรู้และมีประสบการณ์ในเรื่องที่นักศึกษาที่อยู่ในความควบคุมของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระต้องการศึกษา รวมทั้งควรมีเวลาในการให้คำปรึกษาและให้กำลังใจนักศึกษาในการทำการศึกษารวมทั้งการบริหารเวลาของอาจารย์ที่ปรึกษา ปราศจากความมัวคัดกับนักศึกษา และมีความเสียสละ มีความรู้ความเข้าใจอย่างชัดเจนในกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ควรมีการกำหนดปฏิทินการศึกษาหรือตารางเวลาในการดำเนินการต่าง ๆ ให้ชัดเจน

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระควรมีการจัดประชุม สัมมนา เพื่อชี้แจงและทบทวนบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระเป็นประจำทุกเดือน เพื่อนำปัญหาที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระประสบอยู่นำมาแก้ไขเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันและถือเป็นแนวปฏิบัติเพื่อลดปัญหาในการทำการศึกษานักศึกษารวมทั้งเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและนำเสนอปัญหาที่ได้พบเพื่อร่วมกันหาแนวทางในการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

3. ควรมีการปรับปรุง ระเบียบ ข้อบังคับ ของมหาวิทยาลัยในบางเรื่องใหม่ เพื่อเป็นการเอื้อประโยชน์ต่อนักศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระซึ่งในปัจจุบันมีจำนวนน้อยกว่านักศึกษาที่รับเข้ามาในแต่ละปี ซึ่งปัญหาดังกล่าว เป็นปัญหาใหญ่ในการดำเนินการศึกษาของนักศึกษา ซึ่งอาจมีผลทำให้ประสิทธิภาพของงานวิจัยดังกล่าวมีประสิทธิภาพน้อยลงถ้าหากการปรับปรุง ระเบียบ ข้อบังคับ ของมหาวิทยาลัยในบางเรื่องได้ น่าจะเป็นผลดีสำหรับนักศึกษาและมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่ง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นมหาวิทยาลัยที่เน้นทางด้านการวิจัยอยู่แล้ว

4. ในการทำการวิจัย ประชานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระ กรรมการ ควรมีการรวมกลุ่มกันทำงานในรูปแบบของการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อช่วยให้นักศึกษาสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

5. จากผลการศึกษา ในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ซึ่งผู้ศึกษาได้ศึกษาเพียงกลุ่มสาขาวิชาเดียว พบว่าการปฏิบัติตามบทบาทที่เป็นจริงของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และการค้นคว้าแบบอิสระ ต่ำกว่าบทบาทที่นักศึกษาได้คาดหวังไว้ในทุกด้าน ผู้ศึกษาจึงมีความเห็นว่า ควรมีการศึกษาในเรื่องดังต่อไปนี้เพื่อให้ข้อมูลการศึกษาสมบูรณ์มากที่สุด ดังนี้

5.1 บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ

5.2 ความต้องการ ทักษะ ทักษะ หรือความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีต่อการกิจของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระ เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคที่แท้จริง

5.3 ศึกษาถึงการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษา เพื่อได้ข้อมูลที่เป็นแนวทางในการที่จะนำมาปรับปรุง แก้ไขให้มีประสิทธิภาพ และมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการนำมหาวิทยาลัยเชียงใหม่สู่มหาวิทยาลัยแห่งการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัยที่ต้องการให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน ทำการวิจัย ให้บริการวิชาการแก่ชุมชนและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม